

Список використаних джерел:

1. Головне управління статистики в Івано-Франківську, веб-сайт. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/12086> (дата звернення : 02.04.2021).
2. Офіційний сайт міста Івано-Франківськ, веб-сайт. URL: <https://www.mvk.if.ua/kperozv/7552>.
3. Перелік сертифікованих і категоризованих закладів розміщення Івано-Франківської області. URL: <http://www.if.gov.ua/files/uploads/Perelik%20%20zakladiv%20.pdf>.
4. Програма розвитку туристичної галузі міста Івано-Франківськ на 2022-2027 роки. URL: <https://www.mvk.if.ua/mvkprog/38534>.
5. Стратегічне управління готельними підприємствами в умовах глобалізації : монографія: колектив авторів ; за заг. ред. проф. В. М. Зайцевої . Запоріжжя : ЗНТУ, 2018.

УДК 338.4

*Попов М. Я.,
здобувач вищої освіти другого (магістер.) рівня
(Науковий керівник – д.е.н., професор Васильців Т. Г.)
Центральноукраїнський національний технічний університет*

ПЕРЕВАГИ СТВОРЕННЯ ТА РОБОТИ ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО РЕЄСТРУ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ

В умовах повномасштабної війни в Україні та продовольчої безпеки в світі глобальне значення має підтримка та розвиток аграрного сектору. Спостерігається надскладна ситуація в багатьох регіонах держави, особливо на Сході та Півдні України, а саме відсутністю можливості повною мірою проводити сільськогосподарську діяльність агровиробниками. Однією з проблем є також те, що доволі велика територія є замінованою і земля не підлягає вирощуванню зернових та олійних культур. І це є глобальною загрозою на міжнародному рівні, адже зменшується виробництво та створюється великий ризик голоду. Тому актуальним є питання підтримки сільськогосподарських виробників України.

За даними митної служби України, з липня 2022 року по 17 березня 2023 року Україна експортувала 35,403 млн. тонн зернових та зернобобових. Пшениці було експортовано 12,213 млн. тонн, ячменю – 16,7 тис. тонн, жита та кукурудзи – 20,661 млн. тонн, сої – 2 млн. тонн, соняшнику – 1,54 млн. тонн . У порівнянні з минулим маркетинговим 2021 роком Україна експортувала 44,849 млн. тонн зернових та зернобобових, у тому числі: пшениці – 18,399 млн. тонн, ячменю – 161,9 тис. тонн, жита та кукурудзи – 20,348 млн. тонн, сої – 1 млн. тонн, соняшнику – 2,746 млн. тонн [1, 6, 7]. Маємо висновок такий, що в умовах війни Україна скоротила експорт зернових близько на 10 тис. тонн у порівнянні з минулим роком, а сої значно підвищився [5]. Такі втрати спричинили початок повномасштабної війни на території України, підвищення цін на паливо та насіння, а також знищенням фермерських господарств російською федерацією.

Незважаючи на всі обставини, уряд держави націлений усіма засобами і способами унеможливити всі ризики. Міністерство аграрної політики та

продовольства України за підтримки Кабінету Міністрів України, Європейського союзу та Світового банку надають можливість сільгоспвиробникам різного роду підтримки їх діяльності [2]. Для отримання безперебійної, доступної та прозорої системи отримання допомоги виробниками сільськогосподарської продукції від держави, було прийнято рішення Міністерством аграрної політики та продовольства України створити Державний аграрний реєстр.

Даний реєстр сформований у серпні 2022 року. Це автоматизована електронна система, яка дає змогу ефективно та прозоро залучати та розподіляти усі види підтримки для українських аграріїв за допомогою коштів з державного бюджету та пільгових кредитів, міжнародних грантів від країн ЄС [3]. Не дивлячись на короткий термін функціонування, реєстр користується значною популярністю і довірою серед великої кількості агровиробників.

Станом на 24 січня 2023 року в системі ДАР зареєструвалося понад 95000 аграріїв. Найбільша кількість – 75% – селяни-одноосібники, 25% – фізичні особи-підприємці та юридичні особи. Кіровоградська область є однією з лідерів по реєстрації в ДАР та участі в різних програмах підтримки – понад 6000 осіб. Але найбільше долучилися аграрії з Миколаївської області – понад 9000 осіб. За короткий термін роботи Державного аграрного реєстру було успішно проведено 4 програми підтримки: бюджетна програма на 1 га та поголів'я ВРХ; перша гуманітарна допомога по засобам тимчасового зберігання зерна (рукави) місткістю 200 тонн; надання техніки для завантаження/розвантаження рукавів. Усі ці програми були реалізовані за підтримки коштів ЄС та інших іноземних партнерів, а також Продовольчою та сільськогосподарською організацією ООН (ФАО) [4].

ДАР є персональним електронним кабінетом кожного представника аграрної сфери. У ньому автоматично завантажуються дані з інших державних реєстрів (Єдиного державного реєстру, Державного земельного кадастру, Державного реєстру речових прав та ін.) про господарську діяльність того чи іншого фермера, кількість його земельних ділянок, поголів'я тварин тощо. У кабінеті агровиробники мають змогу ознайомлюватися з актуальною інформацією про доступні для них програми підтримки. Також можуть доволі просто та швидко подати онлайн заявки на ці програми, підписувати їх за допомогою електронного цифрового підпису та особисто слідкувати за їх виконанням через кабінет. Однією з основних переваг даного реєстру є безкоштовна реєстрація та подання заявок, що слугує високому відсотку популярності серед аграріїв.

До головних привілеїв ДАР, які можна спостерігати за період його роботи є: простий інтерфейс, зрозуміла реєстрація, редагування даних та входження в електронний кабінет; прозорість; зручність та доступність; технічна підтримка, консультації та достатня кількість інструкцій по роботі в системі; можливість внесення інформації про напрями діяльності, перевірки кількості земельних ділянок; отримання актуальної інформації про програми підтримки аграріїв; швидка та проста подача заявок.

Як і в будь-якій системі, так і в Державному аграрному реєстрі є свої недоліки і не доопрацювання. Прогалинами в системі є: певні перебої у роботі

сайту ДАР при великій кількості подачі заявок на програми підтримки сільгоспвиробниками; не враховуються додані земельні ділянки до загальної кількості, навіть при прикріпленні сканованих копій підтверджуючих документів; у більшості випадках з ЄДР не підтягується повна інформація про наявність земельних ділянок у фермерів; не оперативне оновлення новин на сайті ДАР.

Не дивлячись на певні недоліки в роботі Державного аграрного реєстру, які є не значними і підлягають досконалості дана система має більш значну перевагу і користь на рахунок підтримки українських аграріїв. З початку створення реєстру і до теперішнього часу спостерігається значний відсоток допомоги різним представникам аграрної сфери. За рахунок доступних програм та підтримки Україна змогла вчасно здійснити посівну кампанію та продуктивний збір врожаю за період війни. За допомогою такої автоматизованої та прозорої системи як ДАР, аграрії мали змогу отримати значну кількість кейсів для підтримки та розширення своїх господарств, використати їх для підтримки економіки держави та здійснення експорту продовольства. ДАР продовжує свою діяльність і на далі, його творці готують значну кількість різноманітних програм-підтримок для поліпшення стану аграрної сфери.

Список використаних джерел:

1. Активний експорт сої з України : веб-сайт. URL: <https://agrotimes.ua/agromarket/aktyvnyj-eksport-soyi-z-ukrayiny-pidtrymuje-zakupivelni-cziny-na-vysokomu-rivni/> (дата звернення 08.04.2023).
2. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування Державного аграрного реєстру та удосконалення державної підтримки виробників сільськогосподарської продукції : Закон України від 5 листопада 2022 року № 985-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/985-20#Text> (дата звернення: 06.04.2023).
3. Про державний аграрний реєстр : веб-сайт. URL: <https://www.dar.gov.ua/about-dar> (дата звернення: 06.04.2023).
4. Понад 95 тис. агровиробників уже зареєструвалися у Державному аграрному реєстрі : веб-сайт. URL: <https://www.dar.gov.ua/news-list/ponad-95-tis-agrovirobnikiv-uzhe-zareiestruvalisya-u-derzhavnomu-agrarnomu-reiestri> (дата звернення: 06.04.2023).
5. Україна вже експортувала понад 35,4 мільйон тонн зерна : веб-сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3683784-ukraina-vze-eksportovala-ponad-354-miljona-tonn-zerna.html> (дата звернення 06.04.2023).
6. Україна за шість місяців експортувала рекордний обсяг насіння соняшника : веб-сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3680853-ukraina-za-sist-misaciv-eksportovala-rekordnij-obsag-nasinna-sonasnika.html> (дата звернення 08.04.2023).
7. Україна скоротила експорт зернових приблизно на 10 мільйонів тонн : веб-сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3683272-ukraina-skorotila-eksport-zernovih-priblizno-na-10-miljoniv-tonn.html> (дата звернення 06.04.2023).